

Sygn. akt VI GC 687/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2024 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni VI Wydział Gospodarczy, w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Justyna Supińska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Marta Denc

po rozpoznaniu w dniu 03 stycznia 2024 roku w Gdyni

w postępowaniu gospodarczym

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T.

przeciwko **Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. na rzecz pozwanego Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 3 617 złotych (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. kosztami procesu w pozostałym zakresie obciąża powoda (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. uznając je za uiszczone.

Sygn. akt VI GC 687/23

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 13 kwietnia 2023 roku powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. domagał się zasądzenia od pozwanego Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwoty 12 865,51 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 04 maja 2021 roku do dnia zapłaty, a także kosztów procesu – tytułem odszkodowania obejmującego poniesione przez powoda koszty usunięcia awarii elementów majątku sieciowego powoda uszkodzonych w sposób zawiniony przez podmiot, za który odpowiedzialność ponosił pozwany.

Nakazem zapłaty z dnia 25 kwietnia 2023 roku wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt VI GNc 1551/23 referendarz sądowy Sądu Rejonowego w Gdyni uwzględnił żądanie pozwu w całości.

W sprzeciwie od powyższego orzeczenia pozwany Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. domagał się oddalenia powództwa kwestionując roszczenie powoda co do zasady i co do wysokości.

W uzasadnieniu pozwany zaprzeczył, ażeby sprawcą szkody polegającej na uszkodzeniu gazociągu, którego właścicielem jest powód był pozwany lub jakakolwiek osoba, za którą pozwany ponosi odpowiedzialność, okoliczności

tej nie potwierdza bowiem żaden z przedłożonych przez powoda dowodów, a protokół awarii z dnia 18 marca 2021 roku nie tylko jest nieczytelny, ale nie zawiera w ogóle oświadczenia osoby, która jest wskazywana jako sprawca awarii, a która miałaby pochodzić z ramienia pozwanego. Pozwany podniósł przy tym, że z dokumentu tego wynika jednocześnie, że kierownik budowy T. C. wskazał, iż faktyczny przebieg sieci gazowej był niezgodny z planem jej przebiegu zawartym w dokumentacji projektowej robót.

Pozwany zakwestionował również swoją legitymację procesową podnosząc, że prace na spornym terenie w R. przy ulicy (...) wykonywał na zlecenie innego podmiotu – (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G., wobec czego z powodem nie łączył go żaden stosunek prawny.

Odnośnie do wysokości żądania pozwany wskazał, że powód przedstawił jedynie dokumenty prywatne, nie wykazał zaś w szczególności ani faktu utraty paliwa gazowego wskutek awarii ani jej wysokości ani też w jaki sposób została ona ustalona.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. prowadzi działalność gospodarczą polegającą m. in. na wykonywaniu robót związanych z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych.

Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na zlecenie (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. wykonywał w R. przy ulicy (...) na wysokości nieruchomości oznaczonej numerem (...) prace budowlane.

Kierownikiem budowy był T. C. – przedstawiciel (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G..

niesporne, a nadto: protokół awarii – k. 45 akt, oświadczenie osób ze strony sprawcy awarii – k. 46 akt, odpis z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego numer (...) – k. 75-79 akt

W dniu 18 marca 2021 roku na terenie budowy w R. przy ulicy (...) na wysokości nieruchomości oznaczonej numerem (...) doszło do uszkodzenia podczas prac wykonywanych wiertnicą infrastruktury – gazociągu – będącego własnością (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T..

W protokole awarii sporządzonym przez przedstawiciela przedsiębiorstwa gazowego – S. R. wskazano, że sprawcą uszkodzenia był M., nazwisko nieczytelne – jako przedstawiciel Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., zaś świadkiem tego zdarzenia – S., nazwisko nieczytelne.

W protokole awarii pod oświadczeniem sprawcy uszkodzenia gazociągu brak było jakiegokolwiek podpisu.

W protokole awarii wskazano także dane potrzebne do wyliczenia strat gazu: czas wypływu gazu (min) – 75, ciśnienie (kPa) – 300, powierzchnia otworu (mm²) – 2 500.

protokół awarii – k. 45 akt

T. C. jako kierownik budowy oświadczył, że w dniu 18 marca 2021 roku doszło do uszkodzenia sieci gazowej, jednakże jej ułożenie było niezgodne z projektem zagospodarowania terenu.

oświadczenia osób ze strony sprawcy awarii – k. 46 akt

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. usunął awarię sieci gazowej.

niesporne, a nadto: dokumentacja zdjęciowa – k. 53-54 akt, protokół likwidacji awarii – k. 50-51 akt, mapa – k. 52 akt

W dniu 19 kwietnia 2021 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. wystawił Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. notę księgową numer (...) na kwotę 12 865,51 złotych tytułem odszkodowania, z terminem płatności do dnia 03 maja 2021 roku.

Powyższa kwota obejmowała kwotę 10 094,89 złotych tytułem opłat związanych z utratą paliwa gazowego do atmosfery, kwotę 127,21 złotych tytułem kosztów materiałów, kwotę 2 451,26 złotych – tytułem robocizny, 134,18 złotych – tytułem kosztów transportu i kwotę 57,98 złotych tytułem wykorzystania sprzętu.

nota księgową – k. 44 akt, naliczenie opłat z tytułu utraty paliwa gazowego do atmosfery – k. 47-48 akt, kalkulacja kosztów – k. 49 akt

W piśmie z dnia 19 kwietnia 2021 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. wezwał Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. do zapłaty kwoty 12 865,51 złotych wynikającej z noty numer 8120084110.

pismo z dnia 19 kwietnia 2021 roku – k. 43 akt

W odpowiedzi na powyższe wezwanie w piśmie z dnia 15 maja 2021 roku

Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. odmówił zapłaty wskazanej w nocie należności i podniósł, że przyczyną awarii był niezgodny niż projektowy przebieg sieci gazowej wyjaśniając, że przed rozpoczęciem robót sieć gazowa została odkryta w kilku miejscach w celu zweryfikowania jej przebiegu, po czym przystąpiono do robót z wykonaniem przewiertu wzdłuż sieci gazowej. Okazało się jednak, że sieć ta nie przebiega w linii prostej wzdłuż odkrytych punktów, lecz posiada znacznej wielkości wyboczenia, zaś zahaczenie o jedno z tych wyboczeń było bezpośrednią przyczyną uszkodzenia.

pismo z dnia 15 maja 2021 roku wraz z potwierdzeniem nadania i odbioru – k. 81 akt

W piśmie z dnia 08 czerwca 2021 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. wezwał Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. do zapłaty kwoty 12 936,60 złotych, jednakże bezskutecznie.

wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem – k. 55-56 akt

Wobec braku uregulowania powyższej należności, w dniu 11 stycznia 2022 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. złożył do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozew przeciwko Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 12 865,51 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 04 maja 2021 roku do dnia zapłaty.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt VI Nc-e 19324/22.

W sprzeciwie od wydanego nakazu zapłaty pozwany Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zakwestionował roszczenie co do zasady, jak i wysokości, jak też, aby jakiegokolwiek zachowanie, za które ponosi odpowiedzialność skutkowało uszkodzeniem majątku powoda.

Wobec powyższego sprzeciwu od nakazu zapłaty, postanowieniem z dnia 24 marca 2022 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie umorzył postępowanie w sprawie.

pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 19324/22 – k. 84 akt, nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 19324/22 – k. 85 akt, sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 19324/22 – k. 86 akt, postanowienie o umorzeniu postępowania w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 19324/22 – k. 87 akt

Wobec braku uregulowania w dalszym ciągu żądanej należności, w dniu 28 grudnia 2022 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. złożyła do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozew przeciwko Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 12 865,51 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 04 maja 2021 roku do dnia zapłaty.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt VI Nc-e 1809460/22.

W sprzeciwie od wydanego nakazu zapłaty pozwany Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zakwestionował roszczenie co do zasady, jak i wysokości, jak też, aby jakiegokolwiek zachowanie, za które ponosi odpowiedzialność skutkowało uszkodzeniem majątku powoda.

Wobec zaś powyższego sprzeciwu od nakazu zapłaty, postanowieniem z dnia 07 kwietnia 2023 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie umorzył postępowanie w sprawie.

pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 1809460/22 – k. 11-12 akt, nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 1809460/22 – k. 13-14 akt, sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 1809460/22 – 15-16, 28-29 akt, postanowienie o umorzeniu postępowania w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 1809460/22 – k. 42 akt

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dowodów przedłożonych przez strony w toku postępowania, których zarówno autentyczność, jak i prawdziwość w zakresie twierdzeń w nich zawartych nie budziła wątpliwości Sądu, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 25 stycznia 2023 roku Sąd na podstawie art. 458⁵ § 1 i § 4 k.p.c. oraz art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął dowód z dokumentacji projektowej i odbiorowej sieci gazowej średniego ciśnienia (na fakt, że uszkodzony gazociąg został odebrany bez jakichkolwiek zastrzeżeń, a tym samym wykonany został zgodnie z pozwoleniem na budowę, projektem i sztuką budowlaną i w sposób prawidłowy został naniesiony na mapy geodezyjne, a jego lokalizacja jest zgodna z mapą geodezyjną) oraz dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu budowy i naprawy gazociągów (na fakt, czy uszkodzony gazociąg został wykonany zgodnie z pozwoleniem na budowę, projektem i sztuką budowlaną oraz oszacowania szkody, oszacowania uzasadnionych i koniecznych kosztów naprawy gazociągu, a także kosztów z tytułu utraty paliwa gazowego do atmosfery oraz ustalenia związku przyczynowo – skutkowego między zachowaniem pozwanego, tj. wykonywaniem prac sprzętem mechanicznym a szkodą).

Sąd zważył, że powyższe wnioski o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu ze wskazanych dokumentów oraz dowodu z opinii biegłego sądowego zostały złożone przez powoda reprezentowanego w sprawie od początku postępowania sądowego przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego dopiero w piśmie procesowym z datą w nagłówku „dnia 17 sierpnia 2023 roku” (data prezentaty: 2023-08-23, k. 121-233 akt), w którym na zobowiązanie przewodniczącego powód zobligowany był do ustosunkowania się do twierdzeń, zarzutów i dowodów wskazanych przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty (k. 111 akt), a nie do powoływania nowych dowodów w sprawie, bo te – stosownie do treści art. 458⁵ § 1 k.p.c. – winien był powołać już w pozwie. W postępowaniu w sprawach gospodarczych zgodnie z treścią tego przepisu powód bowiem zobowiązany jest powołać wszystkie twierdzenia i dowody w pozwie. Twierdzenia i dowody powołane z naruszeniem tego przepisu podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikała później. W takim przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe lub wynikała potrzeba ich powołania. W niniejszej sprawie powód nie tylko nie wykazał powyższych okoliczności, ale nawet nie powoływał się na nie.

Podkreślić przy tym należy, że zarzut dotyczący braku odpowiedzialności pozwanego za uszkodzenie sieci gazowej powoda został przez pozwanego sformułowany już na etapie przedsądowym, tj. w piśmie z dnia 15 maja 2021 roku (k. 80 akt), w którym pozwany wskazywał, że przyczyną szkody był inny niż w dokumentacji projektowej przebieg uszkodzonej sieci gazowej, jak też w dwóch sprzeciwach od nakazów zapłaty w postępowaniu upominawczym (powód bowiem dwukrotnie inicjował postępowanie przed Sądem Rejonowym Lublin – Zachód w Lublinie), w których pozwany zaprzeczał, aby jakiegokolwiek zachowanie, za które ponosi odpowiedzialność skutkowało uszkodzeniem majątku powoda (k. 15-16, 28-29, 86 akt). W tej sytuacji uznać należało, że wyżej wskazane wnioski dowodowe w zakresie, w jakim zmierzały do wykazania przez powoda, że uszkodzony gazociąg został odebrany bez jakichkolwiek zastrzeżeń, a tym samym wykonany zgodnie z pozwoleniem na budowę, projektem i sztuką budowlaną i w sposób prawidłowy został naniesiony na mapy geodezyjne, a jego lokalizacja była zgodna z mapą geodezyjną były spóźnione, jak też zbędne. W tym zakresie Sąd zważył bowiem, że w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym złożonym w niniejszej sprawie pozwany wprost zaprzeczył, ażeby sprawcą szkody polegającej na uszkodzeniu gazociągu, którego właścicielem jest powód był pozwany lub jakakolwiek osoba, za którą pozwany ponosi odpowiedzialność podnosząc, że okoliczności tej nie potwierdza żaden z przedłożonych przez powoda dowodów, a protokół awarii z dnia 18 marca 2021 roku nie tylko jest nieczytelny, ale nie zawiera w ogóle oświadczenia osoby, która jest wskazywana jako sprawca awarii, a która miałaby pochodzić z ramienia pozwanego.

W odniesieniu zaś do tego zarzutu powód reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego nie wykazał inicjatywy dowodowej, w tym np. nie złożył wniosku o przeprowadzenie dowodu z zeznań osoby wskazanej jako sprawca awarii, czy jej świadek, stąd uznając, o czym szerzej poniżej, że powód nie wykazał, że to pozwany (lub osoba, za którą pozwany odpowiada) ponosi odpowiedzialność za przedmiotową szkodę, przeprowadzenie dowodów z dokumentacji projektowej i dowodu z opinii biegłego sądowego było zbędne, powód nie wykazał bowiem w pierwszej kolejności sprawstwa pozwanego. Z tych też względów nie miałyby znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy (wobec niewykazania przez powoda kwestii odpowiedzialności pozwanego) dowód z opinii biegłego sądowego na fakt ustalenia wysokości szkody, przy czym w tym zakresie wniosek ten również był spóźniony, pozwany bowiem już przed niniejszym postępowaniem sądowym (tj. w elektronicznym postępowaniu upominawczym) kwestionował roszczenie powoda co wysokości.

Mając na względzie powyższe okoliczności wnioski powoda o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu ze wskazanych dokumentów projektowych i odbiorowych oraz dowodu z opinii biegłego sądowego należało uznać za spóźnione i zbędne, i jako takie – na podstawie powyżej powołanych przepisów – podlegały one pominięciu, nie pozwalały one przy tym w żadnej mierze na wykazanie za ich pomocą, że to pozwany lub osoba, za którą on odpowiada, ponosi odpowiedzialność za uszkodzenie gazociągu przy ulicy (...) w R.. Wskazać przy tym należy, że cechą systemu prekluzji obowiązującej w postępowaniu gospodarczym jest to, że skutek w postaci wykluczenia danego twierdzenia strony, zarzutu, czy dowodu, które zostało przedstawione po upływie terminu następuje z mocy ustawy, przy czym prekluzja obejmuje wszystkie twierdzenia, zarzuty i dowody na ich poparcie, bez względu na ich znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Na powyższą decyzję procesową Sądu (o pominięciu powyższych dowodów) żadna ze stron nie złożyła zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c.

Odnośnie natomiast do protokołu awarii (k. 45 akt), to Sąd nie oparł się na nim w zakresie, w jakim nie było możliwe ustalenie jego treści, co dotyczy w szczególności nazwiska osoby wskazywanej jako bezpośredni sprawca szkody i nazwiska osoby wskazywanej jako świadek zdarzenia. Sąd miał przy tym na uwadze, że mimo zarzutu pozwanego co do nieczytelności przedmiotowego dokumentu, powód nie przedłożył tegoż dokumentu w takiej wersji, aby możliwe było ustalenie pełnej jego treści, w tym nazwisk osoby wskazywanej jako bezpośredni sprawca awarii i świadek tego zdarzenia, a co jest okolicznością obciążającą wyłącznie powoda, który reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego nie zachował w tych okolicznościach wymaganej od niego, i to w stopniu podwyższonym, należytej staranności.

W ocenie Sądu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. domagał się zasądzenia od pozwanego Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwoty 12 865,51 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 04 maja 2021 roku do dnia zapłaty, a także kosztów procesu – tytułem odszkodowania obejmującego poniesione przez powoda koszty usunięcia awarii elementów majątku sieciowego powoda uszkodzonych w sposób zawiniony przez podmiot, za który odpowiedzialność ponosił pozwany.

Kwestionując żądanie pozwu pozwany Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zaprzeczył, ażeby sprawcą szkody polegającej na uszkodzeniu gazociągu, którego właścicielem jest powód był pozwany lub jakakolwiek osoba, za którą pozwany ponosi odpowiedzialność. Pozwany zakwestionował również swoją legitymację procesową podnosząc, że prace na spornym terenie w R. przy ulicy (...) wykonywał on na zlecenie innego podmiotu – (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G., wobec czego z powodem nie łączył go żaden stosunek prawny, zaś jak wynika z oświadczenia kierownika budowy przyczyną uszkodzenia gazociągu był inny przebieg sieci niż wskazany na mapach projektowych. Odnośnie zaś do wysokości żądania pozwany wskazał, że powód przedstawił jedynie dokumenty prywatne, nie wykazał zaś w szczególności ani faktu utraty paliwa gazowego wskutek awarii ani jej wysokości ani też w jaki sposób została ona ustalona.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu braku legitymacji procesowej pozwanego związanej z faktem, że pozwany był podwykonawcą (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. i nie łączył go z powodem żaden węzeł obligacyjny, to wskazać należy, że zarzut ten był niezasadny, powód bowiem swoje roszczenie opierał nie na treści art. 471 k.c., lecz wywodził z reżimu odpowiedzialności deliktowej, który ma zastosowanie właśnie w sytuacji wyrządzenia szkody innemu podmiotowi, gdy sprawcy i poszkodowanego nie łączy żaden stosunek prawny. Odpowiedzialności pozwanego przy tym nie wyłącza bynajmniej treść art. 429 k.c., czy art. 430 k.c., które dotyczą odmiennej sytuacji i ewentualnej odpowiedzialności podmiotu, który zleca wykonanie czynności innej osobie.

Odpowiedzialność natomiast pozwanego jako sprawcy szkody może być oparta na treści art. 415 k.c. (zasada winy) lub art. 435 k.c. (zasada ryzyka). Ocena, czy zdarzenie objęte jest odpowiedzialnością zaostrożoną ryzykiem, a nie winą, powinna być dokonywana z uwzględnieniem faktycznego znaczenia określonych technologii w działalności przedsiębiorstwa oraz na podstawie ustalenia, czy możliwe byłoby osiągnięcie zakładanych celów produkcyjnych bez użycia sił przyrody.

Zgodnie z treścią art. 435 § 1 k.c. prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Ocena, czy zdarzenie objęte jest odpowiedzialnością zaostrożoną ryzykiem, a nie winą powinna być dokonywana z uwzględnieniem faktycznego znaczenia określonych technologii w działalności przedsiębiorstwa oraz na podstawie ustalenia, czy możliwe byłoby osiągnięcie zakładanych celów produkcyjnych bez użycia sił przyrody. W tym kontekście uzewnętrznia się przyczyna zaostrożenia odpowiedzialności w przedsiębiorstwach wprowadzanych w ruch za pomocą sił przyrody, która wynika z niemożliwości zapewnienia pełnej kontroli ich eksploatacji. Siły te bowiem mogą dochodzić do wielkich napięć i dlatego kontrola nad nimi nie stwarza pełnej gwarancji bezpieczeństwa. Dlatego ze względu na zwiększone ryzyko wyrządzenia szkody ustanowiona została powinność naprawienia szkody przez tego, kto prowadzi przedsiębiorstwo wprowadzane w ruch za pomocą sił przyrody. Odpowiedzialność ta powstaje bez względu na winę prowadzącego przedsiębiorstwo i nie wyklucza jej to, że działalność przedsiębiorstwa była w pełni zgodna z prawnie określonymi wymaganiami. Odpowiedzialność taka powstanie zatem nawet jeżeli nie naruszono żadnych ogólnie obowiązujących norm ani zasad postępowania, jak również gdy prowadzący przedsiębiorstwo działał z najwyższą starannością i ostrożnością (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 07 kwietnia 1970 roku, sygn. akt III CZP 17/70).

Podstawę odpowiedzialności w ramach art. 435 § 1 k.c. stanowi ryzyko wyrządzenia szkody związane z działalnością gospodarczą. Przesłaniem tego unormowania jest więc powinność naprawienia szkody przez tego, kto prowadzi przedsiębiorstwo wprawiane w ruch, między innymi za pomocą energii, nastawione na zysk. Pojęcie ruchu przedsiębiorstwa odnosi się przy tym do jego funkcjonowania jako całości, a nie do poszczególnych elementów. Związek przyczynowy pomiędzy ruchem a szkodą występuje na gruncie tego unormowania już wtedy, gdy uszczerbek nastąpił w wyniku zdarzenia funkcjonalnie powiązanego z działalnością przedsiębiorstwa (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 grudnia 1963 roku, sygn. akt II CR 116/63). Ruch przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisu art. 435 § 1 k.c. oznacza zatem każdy przejaw działalności takiego przedsiębiorstwa, wynikający z określonej struktury organizacyjnej i jego funkcji usługowo – produkcyjnej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 grudnia 2001 roku, sygn. akt IV CKN 1563/00).

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z których szkoda wynikła. W myśl § 2 niniejszego przepisu, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Przepis art. 361 § 2 kodeksu cywilnego statuuje zatem zasadę pełnego odszkodowania. Podstawową funkcją odszkodowania jest bowiem kompensacja, co oznacza, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę, nie może ono jednak przewyższać wysokości faktycznie poniesionej szkody. Jednocześnie naprawieniu podlega jedynie taka szkoda, która pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wyrządzającym szkodę. Oceny, czy poniesienie określonych kosztów mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego, należy dokonywać na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy. Powstanie roszczenia w stosunku do ubezpieczyciela o zapłacenie odszkodowania, a tym samym jego zakres odszkodowania, nie zależą od tego, czy poszkodowany dokonał restytucji i czy w ogóle ma taki zamiar. Wskazać jednocześnie trzeba, że reguły przepisu art. 361 § 1 i § 2 k.c. nakazują przestrzeganie zasady pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 15 listopada 2001 roku, sygn. akt III CZP 68/2001 i z dnia 21 marca 2003 roku, sygn. akt III CZP 6/2003). Oceny, czy poniesienie określonych kosztów mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego, jak podkreślał Sąd Najwyższy, należy dokonywać na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 maja 2002 roku, sygn. akt V CKN 1273/2000).

W niniejszej sprawie, jak wynika z wpisów w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego dla pozwanego, pozwany prowadzi działalność gospodarczą polegającą m. in. na wykonywaniu robót związanych z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych. Wykonywanie takich prac niewątpliwie odbywa się z wykorzystaniem rozmaitych narzędzi, w tym elektrycznych, a więc nie budzi wątpliwości, że odpowiedzialność pozwanego mogła być oparta o zasadę ryzyka.

Aby jednakże móc przypisać odpowiedzialność pozwanemu Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. za przedmiotową szkodę (na zasadzie winy, czy ryzyka), obowiązkiem powoda było wykazanie w pierwszej kolejności, że do uszkodzenia gazociągu doszło w dniu 18 marca 2021 roku na skutek pracy pozwanego (czy osób, za które ponosi odpowiedzialność pozwany, a więc jego podwykonawców), w tym ewentualnie pracy maszyn tego przedsiębiorstwa, tj. przedsiębiorstwa Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. Dla wykazania tej okoliczności powód nie przedłożył żadnych wiarygodnych dowodów, w szczególności o powyższym nie przesądza protokół szkody z dnia 18 marca 2021 roku (k. 45 akt), w którym jako sprawcę szkody wskazano osobę o imieniu M., nazwisko nieczytelne, z firmy Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., tym bardziej, że protokół ten nie został podpisany ani przez osobę wskazaną jako bezpośredni sprawca szkody, ani przez osobę występującą w imieniu tak wskazanego (spółki z ograniczoną odpowiedzialnością) sprawcy szkody. Na przedmiotowym protokole widnieją jedynie podpisy pracownika przedsiębiorstwa energetycznego oraz świadka awarii – osoby o imieniu S., nazwisko nieczytelne, a dokument taki jako dokument prywatny nie korzysta z domniemania, że jego treść przedstawia rzeczywisty stan rzeczy i potwierdza, że miały miejsce fakty w nim stwierdzone

(tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 08 marca 2012 roku, sygn. akt I CSK 25/12). Ocena charakteru dokumentów prywatnych prowadzi do wniosku, że Sąd może oczywiście wyrokować także w oparciu o treść takich dokumentów prywatnych, ale jedynie w sytuacji, gdy nie została ona (ich treść) zaprzeczona przez stronę przeciwną lub gdy została potwierdzona innymi środkami dowodowymi, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca, pozwany bowiem zaprzeczał, aby sprawcą tej awarii był pozwany lub jakakolwiek osoba, za którą ponosi on odpowiedzialność.

Nadto dowodem na wyrządzenie spornej szkody przez pozwanego Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. nie mógł być także dokument w postaci „oświadczenia osób ze strony sprawcy awarii” (k. 46 akt), zawiera on bowiem wskazanie pozwanego jako inwestora oraz oświadczenie T. C. złożone w imieniu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G., że w dniu 18 marca 2021 roku doszło do uszkodzenia gazociągu przy pracach wykonywanych wiertnicą, czego przyczyną miał być niezgodny z mapami projektowymi faktyczny przebieg sieci gazowej. Powyższe oświadczenie w żadnej zaś mierze nie może stanowić dowodu na odpowiedzialność pozwanego za przedmiotową szkodę, nie wskazuje ono przy tym pozwanego jako jej sprawcy, lecz jako inwestora, zaś samo oświadczenie pochodzi nie od pozwanego, lecz od innego podmiotu (innej spółki, w imieniu której oświadczenie złożył T. C.).

W tej sytuacji więc, kiedy to pozwany zaprzeczał, ażeby ponosił on odpowiedzialność za sporną szkodę, powyższe dokumenty – jako dokumenty prywatne i nie korzystające z domniemania zgodności ich treści ze stanem rzeczywistym, nie były wystarczające do uznania, że powód wykazał, że sprawcą uszkodzenia gazociągu w dniu 18 marca 2021 roku w R. przy ulicy (...) był właśnie pozwany (czy osoba, za którą pozwany ponosił odpowiedzialność), choć sam fakt uszkodzenia infrastruktury powoda był bezsporny. Powód zaniechał przy tym dla wykazania sprawstwa pozwanego dalszej inicjatywy dowodowej, w tym odnośnie do np. dowodu z zeznań wskazanego w protokole faktycznego sprawcy awarii (M., nazwisko nieczytelne), świadka tego zdarzenia (S., nazwisko nieczytelne), czy składającego oświadczenia kierownika budowy T. C. i to jego – powoda – obciążają negatywne konsekwencje powyższych zaniedbań w związku z rozkładem ciężaru dowodu, zaś Sąd w kontradictoryjnym modelu procesu cywilnego nie znalazł żadnych podstaw do podjęcia w tym zakresie działań z urzędu, tym bardziej, że pozwany był reprezentowany w procesie przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego. Raz jeszcze podkreślić należy, że na podstawie przedłożonych przez powoda dokumentów z przyczyn wskazanych w powyższej części uzasadnienia nie można przypisać odpowiedzialności pozwanemu w niniejszej sprawie, a powód nie zaoferował żadnych innych dowodów na wykazanie tejże okoliczności (w tym w szczególności osobowych źródeł dowodowych).

Na marginesie wskazać należy, że w ocenie Sądu również i pozostałe przesłanki odpowiedzialności sprawcy szkody nie zostały przez powoda wykazane, a w szczególności, że pomiędzy ruchem przedsiębiorstwa pozwanego a szkodą zaistniał związek przyczynowy. Skoro bowiem powód nie przedstawił wiarygodnego dowodu na okoliczność, że szkoda została wywołana pracą związaną z ruchem maszyn pozwanego, za pomocą których to konkretne przedsiębiorstwo działa, to brak zasadności wniosku o powstaniu zależności przyczynowo – skutkowej pomiędzy zdarzeniem mogącym mieć źródło w ruchu tegoż przedsiębiorstwa a szkodą poniesioną przez powoda, choć sam fakt, że do uszkodzenia gazociągu doszło podczas pracy wiertnicą nie był kwestionowany. Powód nie wykazał jednak, że wiertnicą tą operował pozwany, czy działające na jego zlecenie inne podmioty, a pozwany swojej odpowiedzialności za uszkodzenie gazociągu przeczył podnosząc, że ani on ani osoba, za którą odpowiada nie były sprawcami szkody.

Wobec zaś powyższego uznać należało, mając na uwadze treść zarzutów pozwanego, że powód nie zdołał wykazać za pomocą zaoferowanych dowodów że za uszkodzenie sieci gazowej w dniu 18 marca 2021 roku odpowiada pozwany Przedsiębiorstwo Produkcji, Usług i Handlu (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. W tej zaś sytuacji zbędne były rozważania na temat wysokości kosztów naprawienia tej szkody i zasadności ich poniesienia, choć pozostałyby one niewykazane wobec przedłożenia jedynie ogólnikowych dokumentów prywatnych sporządzonych przez powoda oraz uznania wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego za spóźniony.

Mając na uwadze powyższe i uznając, że powód nie wykazał swojego roszczenia ani co do zasady (ani co do wysokości), Sąd w punkcie pierwszym wyroku na podstawie art. 435 k.c. w zw. z art. 6 k.c. stosowanym a contrario powództwo oddalił.

O kosztach procesu w punkcie drugim i trzecim wyroku orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. zasądając od powoda na rzecz pozwanego jako strony wygrywającej niniejszy proces kwotę 3 617 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (ustalone w oparciu o treść § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, tekst jednolity: Dz. U. z 2023 roku, poz. 1935) wraz z opłatą skarbową od tegoż pełnomocnictwa. Kosztami procesu w pozostałym zakresie na podstawie wyżej wskazanych przepisów k.p.c. Sąd obciążył powoda uznając je za uiszczone (punkt trzeci wyroku).

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

5. (...)

SSR Justyna Supińska

Gdynia, dnia 14 lutego 2024 roku